

Nowa forma spółki kapitałowej w obrocie handlowym

Michał Giera

Radca prawny w Leśnodorski Ślusarek i Wspólnicy

Magdalena Wojtkowiak

Stażystka w Leśnodorski Ślusarek i Wspólnicy

Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii pracuje obecnie nad wprowadzeniem szeroko zakrojonych zmian w kodeksie spółek handlowych. Są one częścią pakietu „100 zmian dla firm – Pakiet ułatwień dla przedsiębiorców”. Choć projekt ustawy zmieniającej jest obecnie w fazie konsultacji, już teraz wywołuje jednak wiele kontrowersji wśród specjalistów z dziedziny prawa gospodarczego.

W założeniu projektowane zmiany mają skupiać się na rozwiązaniu problemów, które ograniczają rozwój startupów w Polsce, ułatwiać zarówno podejmowanie jak i likwidację tego typu przedsięwzięć w razie ewentualnego niepowodzenia, a także zmniejszać koszty inwestycji i samego prowadzenia spółki.

Projektodawcy są zdania, że cele te nie mogłyby zostać osiągnięte przez zreformowanie, któregoś z już istniejących typów spółek kapitałowych, a wprowadzenie do obrotu nowej formy spółki tzw. Prostej Spółki Akcyjnej (PSA), łączącej w sobie najlepsze cechy dotychczas istniejących struktur spółek kapitałowych jest jedynym trafnym i proporcjonalnym działaniem. Przewidują, że PSA dzięki wielu możliwościom dostosowywania swojego kształtu do indywidualnych potrzeb założycieli będzie miała uniwersalne zastosowanie i przyciągnie również przedsiębiorców spoza kręgu start-upów.

W celu spełnienia postulatu szybkości i łatwości podejmowania działalności, spółkę w tej formie będzie można zarejestrować elektronicznie za pomocą wzorca statutu, w ciągu 24 godzin. Nie wykluczy to jednak możliwości rejestracji podmiotu w sposób tradycyjny. Wówczas obowiązywać będzie wymóg zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego.

W nowym typie spółki planuje się również ustanowić minimalną wysokość kapitału akcyjnego na poziomie symbolicznej złotówki, który dzieliłby się na udziały o minimalnej wartości 1 gr. Takie rozwiązanie ma umożliwić podejmowanie działalności osobom dysponującym

niewielkim kapitałem początkowym, a także ułatwić procesy emisyjne i umarzanie akcji. Dotąd wysoki próg 100.000 zł blokował młodym przedsiębiorcom możliwość skorzystania z zalet spółki akcyjnej.

Takie rozwiązanie wzbudza wątpliwości w zakresie ochrony praw potencjalnych wierzycieli. Projektodawcy podkreślają jednak, że jest to środek wzorowany na instytucjach prawa obcego, gdzie nie zagroził w żaden sposób pewności obrotu. Wystarczającą gwarancją ochrony wierzycieli ma być planowany zakaz dokonywania wszelkich świadczeń na rzecz wspólników, które zagrażałyby wypłacalności spółki. Po stronie spółki powstanie zobowiązanie do przeprowadzenia tzw. testu bilansowego, a także zbadania przez zarząd czy spółka mimo dokonania wypłat nie utraci zdolności do wykonywania wymagalnych zobowiązań oraz takich, które staną się wymagalne w ciągu kilku następnych miesięcy.

Dodatkowo wprowadzony ma zostać wymóg „oszczędzania” - przenoszenia zysków na kapitał zapasowy do czasu, aż osiągnie on co najmniej 5% sumy zobowiązań spółki wynikających z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy. Obowiązek ten powstanie jednak tylko w sytuacji gdy spółka wypracuje zysk i będzie on obejmował maksymalnie jego 8%. Spółka będzie mogła zwolnić się od obowiązku zasilania kapitału zapasowego przeznaczając na ten cel środki z kapitału akcyjnego.

Nowy typ spółki umożliwić będzie również wniesienie wkładu w postaci pracy lub świadczenia usług bez konieczności przeprowadzania ich wyceny na etapie rozpoczynania działalności. Taka możliwość jest według dotychczasowych uregulowań sp. z o. o. i S.A. wyłączona. Termin na wniesienie wkładów będzie mógł określać statut spółki, uchwała zgromadzenia akcjonariuszy albo zarządu. Ustawa przewiduje jedynie jednolity wymóg, aby wkłady zostały wniesione w całości w ciągu 3 lat od chwili wpisania spółki do rejestru.

W celu rozszerzenia swobody tworzenia struktury majątku spółki, planowane jest wprowadzenie możliwości emisji akcji bez wartości nominalnej, a także ich obowiązkowa dematerializacja, która ma zapewnić pewność obrotu akcjami. Dematerializacja akcji wiąże się jednak z dodatkowymi kosztami wynikającymi m.in. z obowiązku zawarcia umowy o prowadzenie rejestru akcjonariuszy z podmiotem uprawnionym do prowadzenia rachunków papierów wartościowych, co w konsekwencji podwyższy koszt prowadzenia spółki i będzie znaczącym obciążeniem dla przedsiębiorców rozpoczynających swoją działalność.

Aby uniknąć tworzenia dodatkowych obciążeń projekt ustawy określa szeroki krąg podmiotów upoważnionych do prowadzenia ewidencji akcji zdematerializowanych (ewidencję prowadzić będą domy maklerskie, banki czy notariusze). Projekt dopuszcza jednocześnie możliwość prowadzenia ewidencji w formie elektronicznej w rozproszonej i zdecentralizowanej bazie danych.

W projekcie wprowadzono także uregulowania dotyczące struktury organizacyjnej Prostej Spółki Akcyjnej. Akcjonariusze i założyciele będą mogli wybrać czy chcą żeby spółka funkcjonowała w oparciu o typową strukturę stosowaną w spółce z o. o. lub spółce akcyjnej, przy czym ustanowienie rady nadzorczej będzie miało charakter fakultatywny. Alternatywnie będzie można zdecydować się na model monistyczny, który zakłada istnienie jednego organu

(rady dyrektorów) posiadającego zarówno kompetencje nadzorcze jak i zarządcze. Zmiana ta ma spełnić postulat elastyczności nowej formy spółki i dać możliwość indywidualnego dostosowania struktury spółki do swoich potrzeb. W uzasadnieniu do ustawy projektodawcy przekonują, że taka koncentracja kompetencji zapewni lepszy przepływ informacji w spółce i pozytywnie wpłynie na efektywność strategicznego zarządzania. Projektowana regulacja ma wprowadzać również instytucje tzw. dyrektorów wykonawczych, którym rada dyrektorów będzie mogła delegować czynności do prowadzenia spraw spółki.

Warto zaznaczyć, że uregulowania dotyczące likwidacji PSA w zasadzie odpowiadają normom zawartym w przepisach dot. sp. z o. o. Wyjątkiem jest wyłączenie z katalogu przyczyn rozwiązania spółki przeniesienia jej siedziby za granicę, jeżeli przeniesienie nastąpi w ramach państw EOG. Możliwe będzie także wykreślenie PSA z rejestru bez przeprowadzenia likwidacji pod warunkiem podjęcia uchwały zgromadzenia akcjonariuszy przewidującej przejęcie całego majątku spółki przez „akcjonariusza przejmującego”, na którym spoczywać będzie obowiązek zaspokojenia wierzycieli i pozostałych akcjonariuszy.

Projektodawcy proponują, żeby przedstawione regulacje weszły w życie z dniem 1 czerwca 2019 r. Na chwilę obecną nie można stwierdzić, czy Prosta Spółka Akcyjna zostanie wprowadzona do systemu prawnego w obecnie przedstawianym kształcie, ani jak na ewentualny efekt końcowy wpłyną obecne konsultacje społeczne ze środowiskiem biznesowym i start-upowym.